

ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Στυλιανή «Ανή» Χρόνη, Ph.D.

Καθηγήτρια Αθλητικής Ψυχολογίας & Προπονητικής
*AASP Fellow, WomenSport International Executive Board,
FIS Technical Delegate*

ani.chroni@inn.no

+47 97631001, +30 6932378901

Inland Norway
University of
Applied Sciences

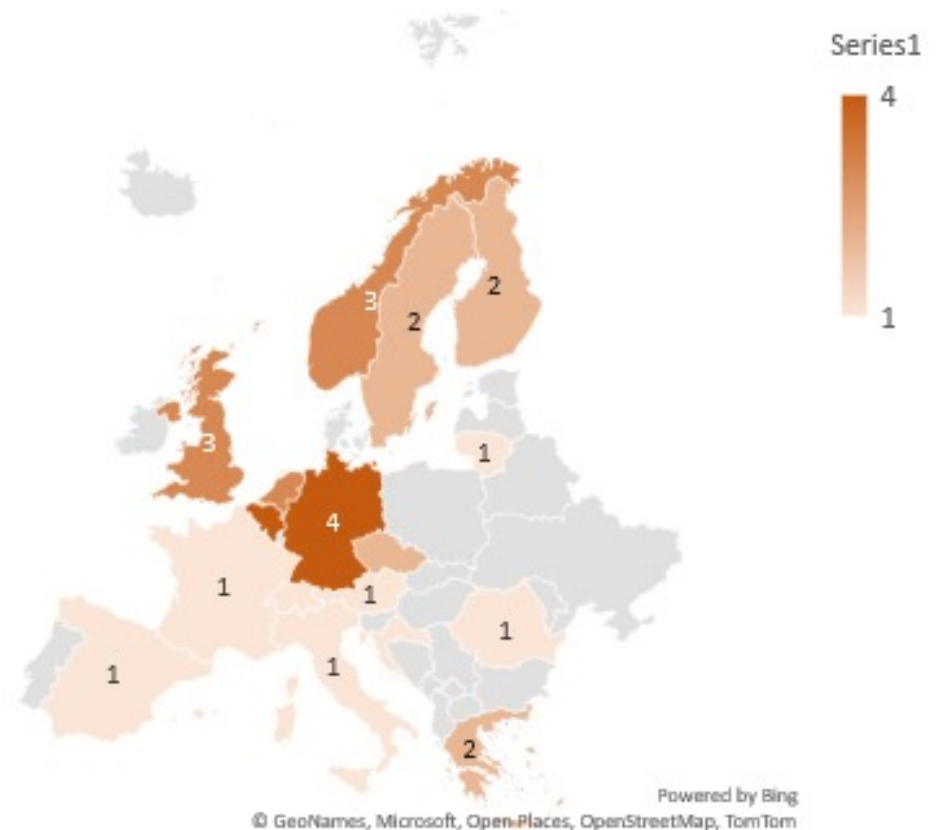

Επιδημιολογία στην Ευρώπη

Μεταξύ 2006 - 2023, 21 μελέτες εξέτασαν την εμφάνιση τουλάχιστον μιας μορφής βίας σε αθλητές, αθλήτριες σε 17 ευρωπαϊκές χώρες

- ψυχολογική βία ~ 21% - 75% (9)
- σεξουαλική βία ~ 2% - 55% (19)
- σωματική βία ~ 4% - 53% (8)
- εκφοβισμό ~ 10% - 61% (5)
- αμέλεια / παραμέληση ~ 37% (1)

(FEPSAC Position Statement on Safeguarding, forthcoming)

Σεξουαλική παρενόχληση στον Ελληνικό αθλητισμό

308 γυναίκες
29% ΟΑ, ΠΠ/Κ, ΕΠ/Κ

167 από ατομικά αθλήματα
103 από ομαδικά αθλήματα
38 αθλήματα, δραστηριότητες

$M_{\eta\lambda}$ = 21.45 έτη
 $M_{\pi\rho}$ = 4,71 φορές, 11 ώρες/εβδομάδα

(Chroni & Fasting, 2009)

	από άνδρες εντός αθλητισμού
Ανεπιθύμητο άγγιγμα, σωματική επαφή παρά τη θέληση (π.χ., τσίμπημα, άγγιγμα, αγκαλιά, φιλί, κα.)	21%
Ανεπιθύμητα επαναλαμβανόμενα σεξουαλικά υπονοούμενα με ματιές, πειράγματα, αστεία σχετικά με το σώμα, ρούχα, ιδιωτική ζωή, κα.	25%
Χλευασμός αθλητικής απόδοσης ή/και της αθλήτριας λόγω φύλου ή/και σεξουαλικότητας	18%
Εμπειρίες σε σύνολο συμπεριφορών	42%

Νέα προκαταρκτικά στοιχεία από τον Ελληνικό αθλητισμό

*426 άτομα που συμμετείχαν τουλάχιστον
για 3 χρόνια σε οργανωμένο αθλητισμό
ως την ηλικία των 18 ετών*

137 άνδρες, 289 γυναίκες
19-58 ετών, $M_{ηλ} = 21.5$ έτη

325 φοιτούσαν
105 εργάζονταν
4 άλλη ενασχόληση

(Δουρούμα, Παυλάκη, & Χατζηνικολάου, 2024)

Τα περισσότερα βιώματα βίας πριν τα 18 που κατέγραψαν άνδρες και γυναίκες ήταν ψυχολογικής βίας ασκούμενη από άτομα με εξουσία

Σημαντικά περισσότερες γυναίκες ανέφεραν βιώματα σεξουαλικής βίας πριν τα 18 από άτομα με εξουσία ($p = 0.026$)

ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΒΙΑ

Είδη: ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική, παραμέληση/αμέλεια

Η ψυχολογική βία είναι η βάση για όλες τις άλλες μορφές βίας και η πιο διαδεδομένη στον αθλητισμό.

μπορεί να εκδηλώνεται μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλες μορφές μπορεί να είναι μία φορά, συνεχής ή επαναλαμβανόμενη

Η βία εκδηλώνεται μέσω διαφορετικών μηχανισμών με επαφή, λεκτικά, διαδικτυακά, αμέλεια, εκφοβισμό, μύηση

AUGUST 2016

Παράμετροι επικινδυνότητας στον αθλητισμό

Επίπεδο μικρό-συστήματος

- πρώιμη αθλητική εξειδίκευση (Schipper-van Veldhoven et al., 2022; Sølvsberg et al., 2022)
- πρωταθλητισμός με επιζήμια επίδραση στην ατομική ευημερία (Gervis et al., 2016; Kavanagh et al., 2016; Kerr et al., 2019)
- διαθεματικός κίνδυνος, αυξημένος για τα άτομα με αναπηρία (e.g., Schipper-van Veldhoven et al., 2022; Tuakli-Wosornu & Kirby, 2022)
- ο αθλητισμός είναι λιγότερο περιεκτικός, φιλόξενος και ασφαλής για LGBTQIA+ (Cunningham, 2019; Denison, Bevan & Jeanes, 2021; Fitzgerald, 2020; Kirby, Demers & Parent, 2008; Rutland et al., 2022)

Επίπεδο μέσω- και έξω-συστημάτων

- ανοχή οργανισμού στην κακοποίηση (Johansson, 2022; Nite & Nauright, 2020; Roberts et al., 2020)
- κλίμα οργανισμού που νομιμοποιεί κουλτούρες ελέγχου και αποσιώπησης θυμάτων (Seanor, 2023; Chroni & Kavoura, 2022)
 - εμπόδια σε αποκαλύψεις (Woessner et al., 2023)
- άτυπες και φτωχά καθορισμένες διαδικασίες περί συναίνεσης στο πλαίσιο του αθλητισμού (Channon & Matthews, 2022)
- γύρω από το τι χρειάζεται για να είσαι επιτυχημένος στον αθλητισμό κυριαρχούν αφηγήσεις που ενισχύουν την απόδοση με κάθε κόστος στην ευημερία (Coker-Cranney et al., 2018)

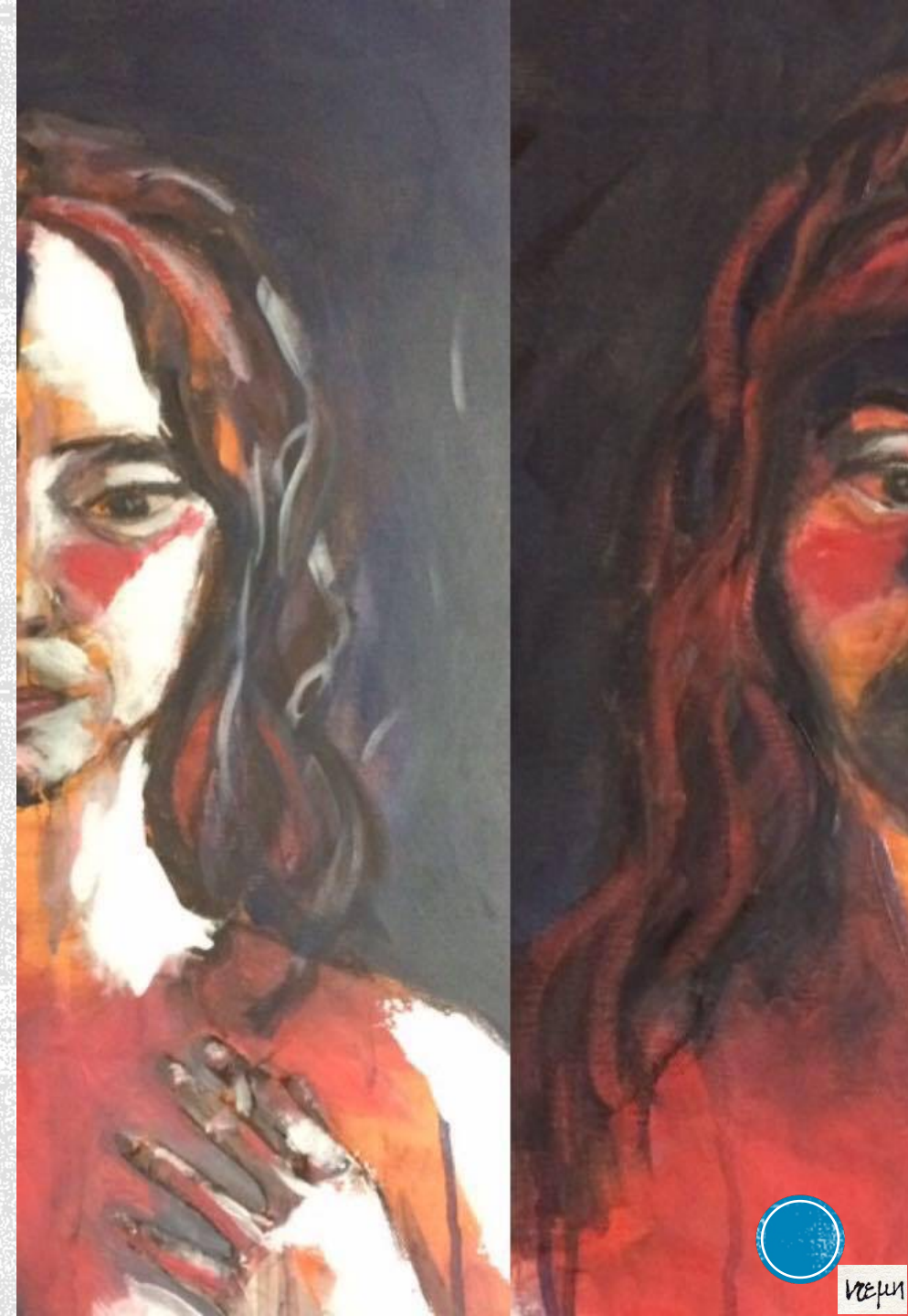
Εξαιρετικά συχνή άμεση σωματική επαφή

Μένοντας μόνος/η με αθλητή/ρια

Επαφή σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης

**Διαπρωσωπική οικειότητα επιπέδου
οικογένειας**

**Συναισθηματική σύνδεση πέραν
επαγγελματικών ορίων**

Ποιοτική έρευνα στην Ελλάδα (2022)

Η εξουσία του προπονητή

- ένας από τους βασικούς παράγοντες που καθιστούν τους αθλητές και αθλήτριες «υπάκουα σώματα», παραγωγικά και ωφέλιμα αθλητικά

Πως γίνεται αυτό;

- καλλιεργώντας την «αίσθηση του ανήκειν» στην «αθλητική οικογένεια» με ταυτόχρονη αποξένωση από την κανονική οικογένεια, την υπόλοιπη κοινωνία και συνομήλικα άτομα
- απαγόρευση παιχνιδιού, ΦΑ στο σχολείο για αποφυγή τραυματισμών και κόπωσης πέραν των προπονήσεων
- **άσκηση ψυχολογικής βίας** με λεκτικές επιθέσεις, αρνητικό κλίμα μέσα στην ομάδα, τιμωρίες σε περιπτώσεις μειωμένης απόδοσης
- **άσκηση σωματικής βίας** με κλωτσιές, μπουνιές, χαστούκια, πέταγμα αντικειμένου, προπονήσεις εν μέσω τραυματισμών

«Έτσι είναι ο πρωταθλητισμός!»

SAFE SPORT

ΑΣΦΑΛΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

- «ένα αθλητικό περιβάλλον που **σέβεται**, είναι **δίκαιο** και **απαλλαγμένο** από κάθε μορφή παρενόχλησης και κακοποίησης»

(IOC Consensus Statement, Mountjoy et al., 2016)

- «ένα **υγιές** και **υποστηρικτικό** περιβάλλον όπου αθλητές, αθλήτριες μπορούν να προπονούνται και να αγωνίζονται»

(Athlete365, n.d.)

Πολιτισμικά χαρακτηριστικά Παράμετρος επικινδυνότητας

Ορισμένοι πολιτισμοί ανέχονται περισσότερες διακρίσεις και βία

- για την ολιστική κατανόηση της ΔΒ στον αθλητισμό πρέπει να δούμε τόσο τις ατομικές όσο και κοινωνικο-πολιτισμικές επιρροές
- απουσία κοινού ορισμού περί τι είναι (και δεν είναι) η ΔΒ και ο ασφαλής αθλητισμός
- Οι αντιλήψεις, οι νόμοι, τα μέτρα και οι κώδικες συμπεριφοράς που σχετίζονται με τη ΔΒ και τον ασφαλής αθλητισμό επηρεάζονται από τον χρόνο και τον τόπο, συνεπώς ποικίλλουν

(Chroni, 2013· Mountjoy et al., 2015)

Μεσογειακή κουλτούρα

Τι αντιλαμβάνεστε ως ασφαλής αθλητισμός;

- Για 6-7 στους 10 σχετίζεται με την προπόνηση και αφορά τον χώρο, τον εξοπλισμό και τη σωματική ασφάλεια αθλούμενων, το αντιντόπινγκ και τα στημένα παιχνίδια

(Chroni et al., 2023)

SAFETY & SAFEGUARDING

Ασφάλεια και διασφάλιση, δεν είναι το ίδιο

Ασφάλεια

- Ένα μέτρο ασφαλείας σχεδιάζεται για την εξάλειψη του κινδύνου. Με την άρση αυτού του κινδύνου, αφαιρούνται ταυτόχρονα και ευκαιρίες.

Διασφάλιση

- Ένα μέτρο διασφάλισης σχεδιάζεται για τη διαχείριση του κινδύνου, έτσι ώστε να μην αφαιρούνται ευκαιρίες. Οι ευκαιρίες διατηρούνται, όπως και κάποιο ρίσκο.

(Inclusive School Practices Toolbox, Australia)

Ο πολιτισμός, η κουλτούρα μας

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Τι θαυμάζουμε, σεβόμαστε, αποδεχόμαστε;

- ένδειξη δύναμης, θάρρους, ανεξαρτησίας, αντοχής στον πόνο/ήττα, αυτοπεποίθησης

Τι υποτιμούμε, απορρίπτουμε;

- ένδειξη αδυναμίας, φόβου, εξάρτησης, πόνου, ανεπάρκειας, απογοήτευσης, ντροπαλότητας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ

Πατριαρχική

- «θηλυκά» χαρακτηριστικά υποτιμώνται, «αρσενικά» έχουν προνόμια εξουσίας

Κολεκτιβιστική

- συνοχή, ισχυρές σχέσεις, συμμόρφωση με ρόλους και κανόνες, - κοινωνικά, οικογενειακά «πρέπει»

Η νίκη πάνω απ' όλα

Η εικόνα μας πάνω απ' όλα → αποσιώπηση, συγκάλυψη

(Chroni & Kavoura, 2022; Chroni et al., 2023)

+++ΡΙΣΚΟ
αυτόνομη λειτουργία αθλητικών οργανισμών
σε ιδιωτικό, επιχειρηματικό μοντέλο
(Kerr et al., 2019; Stirling et al., 2023)

ΗΠΑ, Ολυμπιακή και Παραολυμπιακή Επιτροπή

Ίδρυση U.S. Center for SafeSport

- 2010+ - πολλαπλές καταγγελίες σε κολύμβηση
- 2016 - πρώτη καταγγελία κατά Nassar
- 2017 - ο Nassar ομολόγησε την ενοχή του και καταδικάστηκε σε 60 χρόνια φυλάκισης για παιδική πορνογραφία και άλλες κατηγορίες.
- 2018 - ομολόγησε ξανά την ενοχή του και καταδικάστηκε σε επιπλέον 40 έως 175 χρόνια για πολλαπλές κατηγορίες σεξουαλικής επίθεσης ανηλίκων.
- 2017 - πέρασε ομοσπονδιακός νόμος περί «Προστασίας Νεαρών Θυμάτων από Σεξουαλική Κακοποίηση και Ασφαλούς Αθλητισμού» που ορίζει ότι η USOPC θα εξαλείψει την κακοποίηση και αναγνωρίζει τη δικαιοδοσία και εξουσία του Κέντρου Ασφαλούς Αθλητισμού για την εκπλήρωση αυτής της αποστολής
- 2020 - ψηφίστηκε νέος ομοσπονδιακός νόμος για την «Ενδυνάμωση των Ολυμπιακών, Παραολυμπιακών και Ερασιτεχνών Αθλητών» που ενισχύει τις διασφάλισεις αθλούμενων
- 2024 - έκθεση «Επιτροπής για την κατάσταση Ολυμπιακού και Παραολυμπιακού Αθλητισμού των ΗΠΑ» υπογραμμίζει πως τα πάντα γύρω από τον Ασφαλή Αθλητισμό παραμένουν βασική πρόκληση και σχετίζονται με τον τρόπο οργάνωσης και παροχής του αθλητισμού επίσης σε επίπεδο βάσης (παρέχεται από τις κοινότητες)

Child Safeguarding Policy 2021 – 2024

 Organisation responsible: Albanian Football Association

 Target groups of the practice: All actors and stakeholders involved in children playing football such as coaches, children safeguarding focal points, referees, physiotherapists, club staff, children and their parents.

 Background: This Child Safeguarding Policy has been developed by the Albanian Football Association as a sign of commitment to ensure that participation in football is fun and safe for all children irrespective of age, ability, or level of involvement. It is based on the best practices and policies developed by UEFA as part of the effort to support member associations take action to safeguard children. It is accompanied with code of conduct and role and responsibilities for a Child Safeguarding Focal Point.

 Summary: The implementation of Child Safeguarding Policy (CSP) will be supplemented with further guidance and training for football clubs, associations, their staff, coaches, referees and anyone involved in children's football events. The policy is centred around five goals that underpin each national association's work to prevent any risk of harm to children in football and to respond appropriately. In addition, the CSP is aligned with the national legislation 18/2017 "On the rights and protection of children" specifically Article 26 stating the protection of children from any form of trafficking and sexual abuse.

The policy is developed in co-operation with UEFA and experts Terres des Hommes through online joint training and mentoring.

Policy for the Protection of Children Playing Football, Code of Conduct and Role of the Point of Contact have been approved by the Executive Committee of the Albanian Football Federation with decision No.20, dated 16.07.2021.

 Timeframe: 2021, this Child Safeguarding Policy will be reviewed every four years.

Αλβανία, Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου

- Ανάπτυξη κι εφαρμογή πολιτικής για τη διασφάλιση των παιδιών στο ποδόσφαιρο
- ευθυγραμμισμένη με την εθνική νομοθεσία 18/2017 «Για τα δικαιώματα και την προστασία των παιδιών» και συγκεκριμένα το άρθρο 26 που ορίζει την προστασία των παιδιών από κάθε μορφή εμπορίας και σεξουαλικής κακοποίησης

Κύπρος, ΚΟΑ

- 2014 – ξεκίνησε τη συζήτηση για ανάπτυξη κώδικα κατά της παρενόχλησης και κακοποίησης
- 2019 – ανέθεσε τη συγγραφή εγχειριδίου ενημέρωσης, αναγνώρισης και διαχείρισης περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών σε ειδικούς
- 2021 – πέρασε τροποποίηση νομοθεσίας και εξέδωσε το εγχειρίδιο ενημέρωσης, αναγνώρισης και διαχείρισης περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών
- 2022 – ξεκίνησε εκπαιδεύσεις πάνω στο εγχειρίδιο
- 2023 – οργάνωσε συνέδριο «Ασφαλής αθλητισμός: Προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και κάθε μορφής βία»
- 2024 – πληρώνει ένα άτομο να πιστοποιηθεί από τη ΔΟΕ ως Υπεύθυνη Διασφάλισης
- 2024 – κατέθεσε νομοθετική τροποποίηση για την σύνδεση εφαρμογής μέτρων περί πρόληψης κι αντιμετώπισης Π+Κ με τη χρηματοδότηση αθλητικών οργανισμών

Ελλάδα, ΓΓΑ (2023-2024)

- Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού συγκάλεσε 10μελή ομάδα εμπειρογνομόνων και στελεχών για την αντιμετώπιση του προβλήματος της διαπροσωπικής βίας στον αθλητισμό.
- Η ομάδα πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων (δια ζώσης και διαδικτυακά) από τον Σεπτέμβριο του 2023.
- Μετά από βιβλιογραφική ανασκόπηση, η ομάδα χρησιμοποίησε επαναληπτική διαδικασία συγγραφής, συζήτησης και συναίνεσης μεταξύ των ειδικών για την ανάπτυξη πλαισίου μέσα στον οποίο θα λειτουργεί ο Υπεύθυνος Ασφάλειας κι Ευημερίας
- Η ΓΓΑ ετοιμάζει νομοθετική διάταξη για τον/την/το Υπεύθυνο Ασφάλειας κι Ευημερίας
- **Υπεύθυνος Ασφάλειας κι Ευημερίας** – «θα διαχειρίζεται θέματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σωματικής, ψυχολογικής και σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης καθώς και της παραμέλησης, για τους αθλητές/τριες των αθλημάτων που καλλιεργεί η ομοσπονδία»

Το δύσκολο ελληνικό πλαίσιο

Οι εκδηλώσεις πατριαρχίας και κολεκτιβισμού στην Ελλάδα λειτουργούν ως υποκείμενοι παράγοντες για την μύηση αθλητών και αθλητριών στην κακομεταχείριση και την καταπίεση της φωνής τους

- αναξιόπιστες νομικές διαδικασίες και απουσία προστατευτικών μηχανισμών
- άτοπες υποσχέσεις για αλλαγή και αποτυχία παροχής υποστήριξης
- απαιτούμε σεβασμό και αφοσίωση στην αθλητική οικογένεια (= υποταγή)
- διδάσκουμε σε αθλητές, αθλήτριες πειθαρχία με κλειστά μάτια και αποθαρρύνουμε τη φωνή τους
- βάζουμε σε συνεχή διαπραγμάτευση μεταξύ του να σπάσουν τη σιωπή περί κακομεταχείρισης και την επιδίωξη του αθλητικού ονείρου

(Chroni & Kavoura, 2022)

Κουλτούρα και αναπαραγωγή βίας

Εύκολα λέμε, “Πρόκειται για παρεξήγηση!”

Η έννοια της ασφάλειας έχει κακοποιηθεί τα τελευταία χρόνια

- Αποπλανητικά, έχει συνδεθεί με την πειθάρχηση, την τιμωρία, την καταστολή, [την επιβολή δύναμης]
(Λαλιώτου, 2023)
- Η ασφάλεια θέλει φροντίδα, θέλει νοιάξιμο, θέλει ατομική και συλλογική ευθύνη καθώς αφορά την ατομική αλλά και συλλογική ακεραιότητα

Καταπολέμηση της διαπροσωπικής βίας σύνδεση του «εγώ με το εμείς κι εσείς»

Ατομική ακεραιότητα

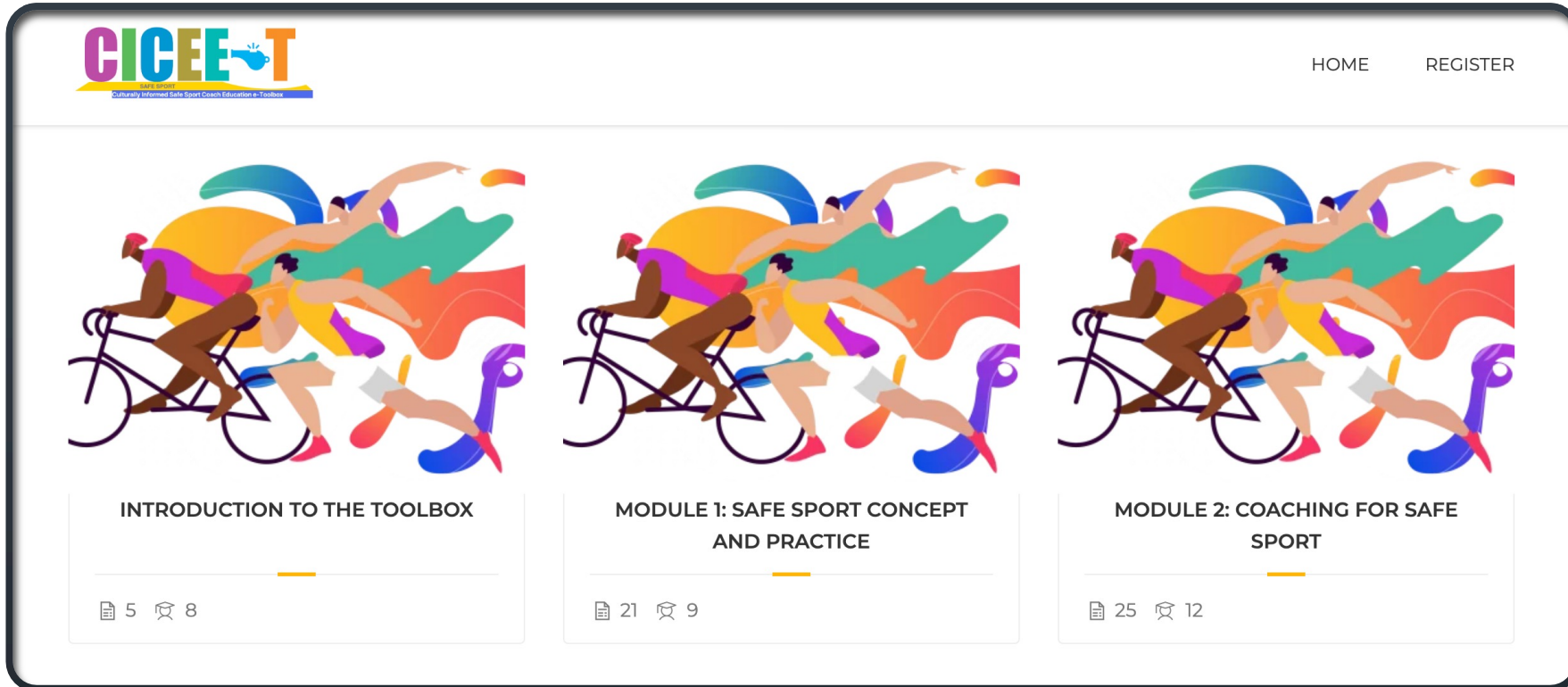
- η πρακτική του να είσαι ειλικρινής και να δείχνεις μια σταθερή και συνεπή τοποθέτηση σε ηθικές και αξίες, ακόμη και όταν δεν σε βλέπει κανείς

Αθλητική ακεραιότητα

- επίδειξη συμπεριφοράς που είναι έντιμη και ηθική, παρέχοντας ασφαλή, δίκαια και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντα· παίζοντας με τους κανόνες

Ενδυναμώνουμε τους αθλητές για να πετύχουν ή ελέγχουμε τους αθλητές για να πετύχουμε τους δικούς μας στόχους;
(Team Athlete Integrity, Starr, n.d.)

CICEE-T
SAFE SPORT
Culturally Informed Safe Sport Coach Education e-Toolbox

HOME REGISTER

INTRODUCTION TO THE TOOLBOX
5 8

MODULE 1: SAFE SPORT CONCEPT AND PRACTICE
21 9

MODULE 2: COACHING FOR SAFE SPORT
25 12

Επικεντρωθήκαμε στην προπονητική προσέγγιση που βάζει στο επίκεντρο τον αθλητή και αθλήτρια

- ενισχύετε αθλητές και στελέχη με ιδανικά και όραμα
 - ή ως λίστα υπαγορεύσεων και απαγορεύσεων
- βασίζετε την εφαρμογή του στις δυνάμεις, δεξιότητες και δυνατότητες των ανθρώπων
 - ή με την επιβολή δύναμης
- στηρίζετε ουσιαστικά αθλητές και στελέχη
 - ή τυπικά
- εμπνέετε για ένα καλύτερο αύριο, βασιζόμενο σε αξίες
 - ή με επιβολή αρχών και φόβο κυρώσεων

**Πως επικοινωνείτε κι εφαρμόζετε
τον κώδικα δεοντολογίας;**

Είναι πολλές οι αξίες που μπορούν να εμπνεύσουν!

Οργανισμών

- Εθελοντισμός
- Ευθύνη
- Ακεραιότητα
- Ισότητα
- Αφοσίωση
- Διαύγεια
- Δικαιοσύνη
- Σεβασμός
- Δημοκρατία

Δράσεων

- Υγεία
- Ισοτιμία
- Ομαδικότητα
- Ευγενή άμιλλα
- Χαρά του αθλητισμού
- Αποδοχή διαφορετικότητας
- Περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς
 - Ασφάλεια
- **Ευ αγωνίζεσθε**

Προσωπικές

- Αυθεντικότητα
 - Ειλικρίνεια
 - Φιλότιμο
 - Ευγένεια
 - Εκτίμηση
 - Κατανόηση
 - Ευαισθησία
- Μετριοφροσύνη
 - Ακεραιότητα

Ευχαριστώ που νοιάζεστε και είστε εδώ!

Ανή Χρόνη, Ph.D.

*Καθηγήτρια Αθλητικής Ψυχολογίας & Προπονητικής
AASP Fellow, WomenSport International Executive Board,
FIS Technical Delegate*

ani.chroni@inn.no | +47 97631001, +30 6932378901

**Inland Norway
University of
Applied Sciences**

